

Секція № 7
**РОЗВИТОК МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ ТА SMART-
СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ РЕГІОНІВ**

Анна Корнилюк

к.е.н., доцент,

доцент кафедри корпоративних фінансів і контролінгу

ДВНЗ «Київський національний економічний

університет ім. В. Гетьмана»

**МЕХАНІЗМ ПІДТРИМКИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МСБ В УМОВАХ
КОРОНАКРИЗИ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД**

**MECHANISM TO SUPPORT SME INNOVATIVE ACTIVITIES IN THE CONDITION OF
CORONACRISIS: INTERNATIONAL EXPERIENCE**

**МЕХАНИЗМ ПОДДЕРЖКИ ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ МСБ В
УСЛОВИЯХ КОРОНАКРИЗИ: МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ**

Анотація. У роботі проаналізовані основні механізми підтримки діяльності МСБ у період пандемії 2020 р. Аналіз наводиться у розрізі загальних механізмів підтримки та механізмів, спрямованих суто на підтримку інноваційної діяльності МСБ.

Annotation. The paper analyses the main SMEs support mechanisms during the Covid pandemic. The analysis is presented in terms of general support mechanism and innovative activities of SMEs support mechanisms.

Аннотация. В работе проанализированы основные механизмы поддержки деятельности МСБ в период пандемии 2020. Анализ приводится в разрезе общих механизмов поддержки и механизмов, направленных исключительно на поддержку инновационной деятельности МСБ.

Пандемія Covid-19 найбільше вплинула на компанії малого та середнього бізнесу. При цьому вони виконують не лише економічну, але і важливу соціальну функцію - створення робочих місць для місцевого населення. У той же час підприємства малого бізнесу внаслідок браку менеджерських навичок та низького запасу фінансової міцності зазнають найвищих втрат у разі погіршення економічної ситуації, що в свою чергу негативно позначається на рівні інноваційної діяльності таких компаній. Досвід глобальної кризи 2008 р. на прикладі британських компаній свідчить про скорочення на 22%, і навіть у 2014-2016 рр. докризового рівня інвестування не було досягнуто [1]. З іншого боку, інвестиції в інновації є основою росту компанії у довгостроковому періоді, а отже в періоди криз важливою є підтримка інноваційної діяльності МСБ.

Метою роботи є вивчення міжнародного досвіду підтримки інноваційної діяльності МСБ.

З початком світової пандемії уряди більшості країн досить швидко запровадили програми підтримки бізнесу, з окремим акцентом саме на МСБ. Так, 20 березня 2020 р. Європейська комісія запровадила Тимчасовий порядок державної підтримки бізнесу, яким встановлені основні умови надання допомоги компаніям країнами-членами ЄС[2]. Згідно з першою редакцією Тимчасового порядку, бізнесу ЄС запропоновано кілька інструментів підтримки:

1. **Прямі гранти, податкові пільги.** Обсяг допомоги не може перевищувати 800 тис. євро для компаній усіх секторів економіки за винятком аграрного та риболовного – для таких компаній максимальна сума не перевищує 120 тис. євро.

2. **Зниження кредитних ставок** – інструмент підтримки, за умовами якого мінімальна ставка має дорівнювати 1-річній ставці IBOR (або еквівалентній визначеній Єврокомісією) плюс премія за ризик

3. **Страховання короткострокових експортних кредитів, що** використовується за умови, що страхові компанії доведуть свою неспроможність такого страхування.

4. **Державні гарантії на надані кредити** (напряму чи через кредитні установи або інших фінансових посередників) – така форма підтримки становить 43% усіх коштів, виділених на підтримку бізнесу.

Такі заходи були спрямовані на підтримку загальної діяльності МСБ, зокрема на інвестиції в робочий та основний капітал, полегшення доступу до фінансування тощо. Водночас були запроваджені схеми для стимулювання суто інноваційної діяльності компаній, проте станом на липень 2020 р. їх ввели лише 18 з 55 досліджуваних країн [3, с. 24-26]

Аналіз таких схем дозволяє виділити основні їх напрямки:

1. Підтримка інновацій, спрямованих суто на подолання пандемії. Наприклад, такі програми запровадили Китай та Чехія.
2. Широка підтримка стартапів та компаній, що активно інвестують в інновації. Такі програми, зокрема, запровадили Франція (обсягом 4 млрд євро, цільова аудиторія – виключно стартапи), Німеччина (обсягом 2 млрд євро, цільова аудиторія – компанії, що фінансуються за рахунок інвестицій у власний капітал, у т.ч. венчурного капіталу) та Великобританія (обсягом 1,25 млрд фунтів стерлінгів, цільова аудиторія – стартапи та МСБ з високою часткою інвестицій в інновації). Крім того, схожі схеми запровадили Італія, Португалія, Австрія, Канада та інші країни.
3. Крім того, активно впроваджувалися механізми підтримки цифрової трансформації МСБ, спрямовану на швидшу адаптацію до нових кризових умов (онлайн-консультації МСБ, технології, спрямовані на підтримку зв'язку із клієнтами тощо). Такі механізми були запроваджені Італією, Францією, Чилі та іншими країнами.

Таким чином, вже на початку пандемії розвинені країни та країни, що розвиваються запровадили різноманітні механізми пом'якшення впливу кризи на МСБ, що спрямовані як на загальну підтримку операційної та інвестиційної діяльності таких компаній, так і «точкові» види діяльності, зокрема інноваційну, що у подальшому дозволить знизити негативні наслідки пандемії як у короткостроковій, так і у довгостроковій перспективі.

Література

1. Roper S, Turner J. R&D and innovation after COVID-19: What can we expect? A review of prior research and data trends after the great financial crisis. *International Small Business Journal*. 2020;38(6):504-514. doi:10.1177/0266242620947946
2. Temporary Framework to support the economy in the context of the coronavirus outbreak. URL: https://ec.europa.eu/competition/state_aid/what_is_new/covid_19.html
3. Coronavirus (COVID-19): SME policy responses. URL: <https://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/coronavirus-covid-19-sme-policy-responses-04440101/>

УДК: 336.531.2

Світлана Красножон

*к.е.н., доцент кафедри корпоративних фінансів і контролінгу
ДВНЗ «КНЕУ ім. Вадима Гетьмана»
svetle@ukr.net*

Антон Чермянін

*студент 2-го курсу факультету фінансів групи ФК-201
ДВНЗ «КНЕУ ім. Вадима Гетьмана»
chermianin_anton@kneu.edu.ua*